

JAN HAVLASA:

Mladá srdce.

Dětská idylla.

"Chyba, chyba, chyba!" rozpustile zatleskala Jifka rukama, vždy blíže mu před nose. A bezděky poposedla k němu. Jejich ramena se dotýkala. "A ještě jednou chyba!"

"Tedy k Bodláči Baboček Žahavkových."

"Dobře!" hluboko pokývla hlavou Jifka, a spousta vlasů se jí přesmykla přes ramena. Ondřej si uvědomil jejich vůni i povzdech. "Dobře!" opakovala a pak se směšně strojenou vážností dodala. "Ale to bude asi chvalitobná ze zeměpisu, Zachare! Musíte se činit!" Nápodobila jednoho z profesorů Ondřejových, jako druhdy Ondřej, když jí vypravoval své zkušenosti primánovy.

"Na mou tě kutě," vykřikl Ondřej nadšeně. "Jifko, vy jste ho teď nápodobila absolutně dobře."

"Vždycky vám žikám: ucte se, hosi, ucte!" pokračovala Jifka, nápodobuje šlápnutí, potahuje se za bradu a poulicí očí.

Tedy Ondřej už propukl v hlasitý smích.

"Mohl by tu měl být, hehe, ... to byste dostala zákony!"

Jifce zářily oči. Sekla ukázavěkem do vzduchu, jazykem mrskala mezi zuby i vyprskala:

"A dost, dost! Matka sem pside, ... otec sem pside, ... a chlapec zlá, ... bit bude, bit!"

Zachar kodil ruce do výšky.

"O božínku, ... muč bude špatně od smíchu!"

"A vy se mi budete smát do očí!" pokračovala rozváděná Jifka. "Konferene! Zeditelská dítka. ... Pan zeditel pside, psecte, ... censuru posleme, ... a chlapec zlá, ... bit bude, bit!" A když Ondřej válel se smíchy: "Ale teď ultimatum, Zachare, ... ještě jednou, ... a jste vyloučen ze všech ústavů rakouských. ... Kdo se to smějí? A kdo to hodil chlebovou kulíčkou na katedru? ... Radím vám, hosi, ... po dobrém a pravdou ven! Nebude-li vinník vypátrán, ... bude vyloučen!"

"To je báječný!" bylo jediné, nač se zsmohl Ondřej. A když se utišili, Jifka se otázala:

"Bylo to dobře, ... jistě?"

"Fakticky!" přisvědčoval Ondřej s nesmírnou vážností a důležitostí. "Ani já to nedovedu líp! Nádherně to umíte, Jifko, — naši hoši by vás měli vidět! Máte talent!"

Kdykoliv Ondřej užil některého latinského slova, Jifka cítila cosi jako pých nad ním, zvláště byl-li někdo přítomen. Sama také někdy se o to pokusila, ale byla opatrná, aby se nepřivedla v rozpaky jako jednou, když řekla před celou společností a před Ondřejem na čísi otázku, co ráda čte, že má nejraději "hysterické povídky". Strašně se všichni tehdy směli, — Jifka se otřásla, kdykoli si na to vzpomněla, — ba někdy až slzela. Ona to řekla tak vážně, plna hrdosti na to, že může Ondřejovi ukázat, jak také něco ví, — a místo toho všichni se smíchem zalýkali a prohýbali. I Ondřej se smál, — oh, ošklivě Ondřej! Jifka div se studem nepropadla, vyklouzla z pokoje až po kofínky vlasů zrudlá, s očima plnými slz, a zaběhnoucí kamsi do senátníku, dlouho, dlouho plakala. Konečně jí vynašel Ondřej, uplakanou, ztrápenou; skryla hlavu do sena, a jemu dala mnoho práce, než se naň podívala a slovo promluvila. Téhož dne na večer Jifka se ho otázala, klopíe zraky, červenajíc se a zakřikajíc: "Ondřej, řekněte mi, proč se mi dnes tak směli všichni? I vy jste se tolik, tolik a ošklivě směli!" Ondřej jí vzal za ruku, jak vedle sebe šel, a s vědomím povýšenosti propověděl: "Víte, řekla jste místo historické povídky něco jiného. ... Zamkl. ... Nu, a co?" vyrazila ze sebe Jifka. "Co na tom? Řekla jsem, myslím, hysterická! Co to je?" Přímá otázka popletla Ondřeje. Zúřivě křivil si nehet, ale neodpověděl. "Nu, Ondřej, ... pobídla ho netrpělivě, ... což nevíte?" Ušklibl se,

"Hm, nevím. Mám z latiny chvalitobnou. Historická je jako dějepisná, ... víte, ... na příklad ta povídka, co jste četla nedávno, to je historická. ... — "Ale ne," utrhla se naň Jifka, "to já také vím, ... ale co je to ... to druhé ..." Pokrčil rameny. "To je něco, co není pro vás," rozhodl moudře. "To vám nemohu dobře říci, — ale jednou, až budete starší, budete to také vědět." A tak Jifka se už raději dále nikoho po tom nedotazovala; její vážnost k Ondřejovi a jeho vědomostem tím jen stoupla, zvláště když brzo po té se ukázalo, že ona ani nevěděla, v které zemi leží srbský Bělehrad a spletla si Etnu s Elbou a s Elbe. Na to obojí, i na zeměpisné, i na latinské nepřijemnosti Jifka vzpomněla si i nyní, a to způsobilo, že skoro náhle ustala ve smíchu a zvláště, po očku pozorující Ondřeje.

I on zamyslel se a opět sraštil čelo; pak postřelil si klobouk do týla a zamaskoval jazykem.

"Kde jsme to zůstali?" otázal se na jedinou.

Zadívávala se naň udíveně, nechápajíc, co tím myslí.

Ukazovákem pravice klepl si na čelo. "Ovšem," řekl skoro důstojně, "na Bodláči Baboček Žahavkových."

A oba se zasmušili. Jifka opakovala po něm, smutně a vláčně, slovo za slovem:

"Ano u Bodláči ..." A pak dodala: "A odtamtud?"

"Na vrch, odkud je vidět k sousední vesnici."

"Ach, tam ne!" nesouhlasila Jifka. "Proč?"

"Je vidět odtamtud onen kříž a ty smutné stromy v dalece, víte."

"Nu, a co na tom?"

"Což jste zapomněl, že se tam člověk oběsíl?"

Ondřej uznal, že to je pravda, ale nepřipustil, že proto by nebyly ty stromy a kříž hezké.

"Víte," řekl, "to se absolutně mylíte. Vše může být smutná a krásná dohromady. Já aspoň mám rád smutné věci. Raději než veselá. Nevím proč, ... ale já tak rád se dívám do dálky k tomu kříži. Když se smráká, a obloha je rážová, je to nejhezčí. Viděla jste to už, Jifko?"

Zavrtěla hlavou.

"Oh, to je vám krásná!" vzdychl. "Je to, jakoby ty stromy a kříž fialovou barvou namaloval na červený papír. ... Divíte se, díváte, ... a pořáde se vám zdá, jakoby ... eh já nevím, ... ale jakoby v tom někdo plakal ..."

"Vy jste mi tak divný!" usmála se Jifka a obrátila oči k slunci. "To já mám raději sluníčko a záři a motýle a ... a vůbec všechno, co není smutné. ... A ostatně ... fialová barva je taková vzlaština ..."

Ondřej ochotně přisvědčil.

"Ba že zvláštní ... Nemám ji rád, ale rád se na ni dívám."

Jifka dala se do hlasitého smíchu.

"Ne, fakticky," ujišťoval jí Ondřej. "Proto před velikonoční chodím do všech kostelů, že kříže jsou zahaleny fialovým sukem. Když jde nahoru kouř z kaditelnice, ... a slunce svítí do toho kouře barevnými okny, ... a varhany zní, ... a ta vůně, ... to se nejraději dívám na ty fialové deltoidy ..."

Jifka otočila se k němu a již měla na jazyku otázku, co znamená to poslední slovo; ale věas rozpoměla se na odpověď, které se jí dostalo, dotazující se na význam "hysterického" a otázku spolkla.

"To je hrůza, co ten Ondřej všechno říká," prolétla jí hlavou a na chvíli utkvěla na něm očima obdivu plná. Leč Ondřejovy zraky upřeny byly kamsi v neurčito. Nemluvil už; zamkl tak, že se zdálo, jakoby i dýchat přestal.

"Ondřej!" řekla Jifka potichu.

"Co, Jifko?" otázal se, oči k ní obrácené.

"Což abychom šli teď na Stráň Admírála?"

Ondřej vyskočil.

"Pojďme, Jifko."

Jifka se rozběhla; ale on dohoniv ji, zachytil ji za ruku a zadržel.

"Jděme dnes pomalu," zažadoval.

"Proč?"

"No, tak," odpověděl. "Je to na poslední."

A držel se za ruce, kráčeli tedy pomalu.

"Jifko," tiše vypravil ze sebe Ondřej, "vy na mne nebudete tak vzpomínat, jako já na vás."

"To je zas řeč!" vzdychla Jifka rozhorleně. "Proč myslíte?"

"Řekla jste, že zítra budete na mne myslet ve tři hodiny ..."

Vysmekla se mu z ruky.

"No tak, ... to se vám nelíbí?" postěžovala si naměkklým hlasem, lítostlivě.

Ondřej zavrtěl hlavou, sahaje po ruce, jež se mu však uhnula.

"Já nebudu vzpomínat až ve tři," prohlásil, "já budu na vás myslet stále, od rána až do večera, ... a nejen zítra."

Jejich oči se potkaly, Ondřejovy zářící a její zase už usměvavé.

"He, admirá!!" vykřikla Jifka náhle a rozletěla se za motýlem.

"Má otřená křídélka, je to vidět!" odbyl admirála Ondřej a pozoroval, jak černé nožky Jifčiny sekají do vzduchu a do trávy.

Avšak když Jifka stále se vzdalovala, podivná úzkost opět sevřela mu prsa.

"Jifko!" vykřikl.

Hnala se dále za admirálem, tu rovnou, tu klikatě, hned se zastavuje, hned zase běží.

"Jifko!" zvolal Ondřej a pustil se za ní.

Na okamžik se zastavila; když Ondřej se blížil, všecek v tvářích rozhořelý zavýskala:

"A já také budu myslet na vás, ... a nejen zítra, ... ale pořád a pořád ..."

A otočivši se, prudce se rozletěla dolů se straně k Louce Žlutásků, v palácích následována jsouc Ondřejem. Na louce se svalili do trávy, plni rozpustlosti a veselosti, oba nalézající nesmírné kouzlo ve vzájemných dotycích.

"Vy máte vlasy jako hedvábí!" na jedinou řekl Ondřej uprostřed zábavy, hladil jí nespěně po kadeřích, splývavých na levé raménko. "Chťel bych je hladit pořád." Červeně znovu rozlila se mu po tvářích. Jifka přivřela oči a naklonila hlavu lehounko k jeho straně, jak spočívala na levém lokti. Bylo jí jaksi sladko, smívo; nikdy necítila ničeho podobného. Přála si, aby jí Ondřej dlouho, dlouho hladil po vlasech; jeho ruka byla tak jemná, tak lichotivě se dotýkala. Matinka také ji hladila; ale nikdy takto. Nablas však řekl:

"Co byste měl z toho!" A dodala, ač nešla jí ta slova se rtů příliš snadno: "K smíchu."

Ondřej utrl ruku skoro podrážděně; neodpověděl však ani slovem. Za okamžik vstal.

"Kam jdete?" otázala se tiše a bázlivě.

Pohodil rameny.

"Eh, ... třeba na vrch, odkud je vidět k tomu kříži," odřekl nebdale.

Pomalou vstávala; srdce jí tlouklo poděšené a smutek jí plnil duši.

"Tě před skály Hnědásků ..." namítla sklouslým hlasem.

"No třeba," kývl hlavou Ondřej, ruce v kapsách a oči v dalece. "Mně je to konečně jedno."

"Tak?" vyhrkla Jifka, a slzy zavěsily se jí pod řasy. "To je hezké, Ondřej. Jest to dnes naposled, a vy zas už ... A vlastně, ... — tu hlas zněl jí příliš nejistě, — "proč se hněvate?"

Tedy Ondřej vybuchl.

"Proč, no, proč! Což není vám všechno k smíchu co já řeknu a udělám!"

Usmála se slzami.

"Ale Ondřej, ... vy jste ... hloupý!"

Ušklibl se.

"No tak! A solva to řeknu, — už jsem zas hloupý!" A dodal: "Víte, Jifko, jsem sice jen o dva starší, než vy, ... ale přece jen vím, kdo leží ..."

Pokračování.

FEUILLETON.

Cedar Rapids, Ia., 7., 7. 1906.

Čtený pane redaktore!

Čtěl jsem Vám dokazati, že mívají sny nejen redaktori, nýbrž i docela obyčejní lidé, sdělují Vám následující historiku v soukromém dopise a prosím, abyste o její pravdivosti na žádný způsob nepochyboval.

Narodil se nám kluk. Hotový špalek. Čáp byl totiž tak milostiv a zastavil se na své pozemské pouti tímto slzavým údolím také u nás. Následky, draží pánové, jak snad sami nejlépe víte, jsou přímo hrozné. Člověk nemá chvilku pokoje, — samé běhání, samé lítání, ... kdyby člověk vlastně a dokonale ovládal křídla, věru, že by ani ta nepostačila. Hned pro něco do štora, do lékárny, k doktorovi, atd, atd. — doma samá obsluha, ... podej mi tohle, ... to ne, ... tamhle to, ... to také ne, ... dojde mi do komůrky a přines mi tam to, ... Co? — Inu, víš tam to, ... aha, mám přinést tam to. Když to přinesete — tááák to hochu to. Podej mi mléko, ... dej heřmánek od ohně, ... zavři dvře, ... táhne tady. Allright, ... zavřeme dvře. Proč? Inu, táhne tady. A vy máte běhat jako blázen a ke všemu tomu v tomhle nekřesťanském horku.

Pak věru chutě usednete na měkkou pohovčičku, zřizenu buď pro dva tenké aneb jednoho tlustého, — a pohovčíte si. Vydechnete ze sebe dlouhé — "ááááá", hlavu nechte vpadnout v zad, — a pak v před na prsa, spustíte ruce volně dolů a celé Vaše tělo shroutí se jakousi slabostí.

Tohle jsem vidíte, také zažil. Sedl jsem na pohovku, a pozoroval toho nového světooběhánka.

Bylo to docela maličké, 48 hodin staré škrvně, vyspávalo na posteli, zabalen jsa v bílé peřinky, jako starý husar po bále. Co z něho z kluka bude? ... táhlo mi hlavou. — Má jemnoučkou chmýří na lebec, malounký nosíček, jest buclatých tváří barvy přímo červené.

Bude amélem? — Ne. Má řídké vlasy a jest tlustý, ... ačkoliv čas změní všechno. — Mohl by z něho být sládek. — Uvidíme. Což básnikem? Něco takového potřebujeme. Nebo dobrým politikem, který by to jednou dotáhl na křeslo presidentské, přes všechny překážky, které by mu v cestu kladli ne jeho soupeři ve stejné věci, nýbrž jeho krajané z pouhé krajanské lásky. Ten jeho falešný kukuč kouká na politiku. Inu ... uvidíme, uvidíme, — jen dočkat času. Všechno přijde samo sebou.

Nesmíme všechno chtít najednou. Kluka dáme študovat na právnickou fakultu, prosím, na NAŠÍ českou právnickou fakultu v Lincoln. — Případně i profesuru, filosofii, sociologii, medicínu, zubolékařství, anebo něco jiného podle toho, jaké budou jeho vlohy a schopnosti. A opakuj znovu, ať mi ruka uschne, jenom na českém vysokém učilišti bude kluk študovat. Bude-li v mladosti jevit náklonnost ku zpěvu, — bude poslán do školy známé naší české koloraturní zpěvačky v Chicagu. Kdož ví k čemu to nebude dobré. Snad z něho vyroste druhý Bóza Umírov, ... dokonce snad dostane se mu angažmá u našeho českého operního divadla v Cedar Rapids, v tom městě pokoje, kde, věru, nemohli obětavi Čechové nalézt útulnější koutek pro svůj stánek Mús.

Přítelští závažných myšlenkách upadl jsem poznenáhlu v tuhy a zdravý, do půl noci trávící spánek. Současně se mnou probudil se i můj synátor, jenž sám od sebe se posadiv, hřmotně si odkáslav a zívnuv na celé kolo, promluvil ke mně drzým hlasem, — ovšem k mému ohromnému zděšení:

"Táto, nespíš?"

Hrůzou nemohl jsem ani promluvit.

"Táto, spíš?"

"Ne, — — Hrůza. Co tohle bude za kluka. Tak drzý hlas už dávno jsem neslyšel."

"Táto, — poslal jsi Havlasovi příspěvek na Havlíčků?"

Hrom do kluka. Nehádal jsem, že z něho máde být nějaký vlastenec? Neřikal jsem, že ten jeho kukuč je falešný? — jaký vlastně jenom člověk politiku pěstuje!

J. V. Staněk.

Čt. našim příznivcům.

Docházejí nás stále stížnosti, že krajané, jimž časopis odtud do starých vlastí jest zaslán, nedostávají Pokrok pravidelně a často že naň musí na tamních poštách doplácet. Rozhodli jsme se tudíž, aby předešlo se těmto steskům, předplatné na Pokrok do Evropy od této doby zvýšiti z \$1.50 na \$2.00 ročně, ježto jsme nuceni místo jednocentové známky dávat na časopis známku dvoucentovou.

V účtě Vyd. Pokroku.

Česká výstava v Londýně. — Aby na českou výstavu v Londýně byli upozorněni nejvýznačnější kruhy společnosti anglické, kruhy vědecké i zástupci anglického tisku, rozhodli se upřímní a nadšení podporovatelé české naší věci v Londýně a hraběnka z Luetzowa a nevědní občtavnosti, že nejméně jednou týdně, a sice po částech seznou nejméně nějakou anglickou společnost toho času na společenském sešlání v Londýně meškajících k čaji, jenž podáván bude na výstavišti a sice přímo v českém oddělení samém. Hned prvý den po zahájení, v pátek dne 1. června dostavila se do českého oddělení na výstavišti k pozvání paní hraběnky z Luetzowů společnost, sestávající z následovných vynikajících osobností: Lord a Lady Calthorpe, Lady Berthwick, Countess of Cassils, Lady Coleille, Sir John Bousser, Mrs. J. Gould, přítelkyně Gladstonova a hlavní representantka ruského světa v Londýně Madame de Novikov, choť vyslanec bulharského Madame de Čokov, Comtesse de Rohbinder, Countess of Cottenham, Lady Mary Pepys. Dále dostavil se i zástupce časopisu "Novoje Vremja" de Veselický, zástupce pařížského "Figara" Conduriot a redaktorka "Daily Mail" Mrs. Jerroll. Byvše uvítání co nejlaskavěji vřidnou hostitelkou, drem Fr. hr. Luetzowem, drem L. Jefábkem, místopředsdou výstavy, a jeho choť, provedeni byli po výstavě české, v níž zejména překrásná dioramata, a z nich zejména obrazy Jansovy a Šetelíkovy vzbudily u vzácných hostů hotové překvapení a téměř závazné prohlášení, že zemí tak krásnou v době co nejkratší navštíví. Podobně prohlédnuty též i překrásné sbírky výšivek, z nichž nejdražší věci prodány ihned a některé předměty i několikrátě zakoupeny. Nemenší pozornost vzbudila i překrásná výstava města Prahy, zejména pohledy na Prahu, obrazy českých malířů, Prahu a české kraje znázorňujících. Značná pozornost věnována i sbírec opravdu velice překrásných fotografií z celých Čech a na výstavu vnesených a obdivovány tu zejména ukázky českého baroku a české renaissance. Po prohlídce více než 1 a půl hodiny trávící podáván hraběnkou z Luetzowů a choť místopředsdky dra L. Jefábka hostům čaj a zákusky z bohatého bufetu, obsluhovaného služebnictvem hraběte z Luetzowa. V době nejbližší bude zásluhou hraběte manželů Luetzowých celá nejvyšší společnost londýnská jakož i žurnalistika anglická i cizozemská postupně s českou výstavou seznámena, neboť již nyní fada nejméně několika osobností v Anglii meškajících přiblížila české výstavě svoji návštěvu, tak že právě české oddělení stane se předmětem hlavní a soustředěné pozornosti nejméně předních klubů anglických, které pravidelně právě jest české oddělení k laskavému pozvání hraběte manželů Luetzowých přicházejí si prohlédnouti. Za účelem tímto upraven výkonným komitétem k této recepci pro hraběte manželů Luetzowů zvláštní tea-room, vykrášený překrásným triptychem Šlosarovým, znázorňujícím slavení máje, "České občinky" a "Chodskou stráž na Šumavě". V místnosti této, umístěné v otevřené loggii českého oddělení a bohatě dekorované českými koutnicemi a nábytkem v českém slohu lidovém, upraveno vše v duchu lidového umění českého, tak že i tato místnost, vřiditelná a hlavní třídý výstavu a bohatě vykrášená květinami, sama sebou jest jednou z podstatných atrakcí českého oddělení.